

Információk

Az intézménytörténeti kutatások referátumai ráirányították a figyelmet a ma is érvényes pedagógiai elvekre, gyakorlatokra, metodikákra; bemutatták azokat a tevékenységformákat, amelyekkel a tanulók személyiségét és csoportjaikat fejleszthetik, azokat a nevelői eljárásokat, amelyek a pedagógusközösségeket formálják. A kutatások aktualitását jelzik a Társadalomismereti tantárgyak a magyar iskolázás újabbkor történetében, (*Breznányi László*) Az Eötvös-féle nemzetiségi oktatás (*Vaskó László*), A kisvárdai Szent László Gimnázium (*Lengyelne Tóth Éva*), Egy település iskoláztatása (*Lévai Béla*), Művészeti gimnázium a 2. évezred végén (*Kiss Tiborné*), A debreceni leánynevelő negyed százada (*Bauer Ilona*) témakörök.

A Debreceni Akadémiai Bizottság Neveléstudományi Munkabizottság tevékenységét, munkáját támogatja: a KLTE Ady Akadémiája, a Magyarok Világszövetsége Területi Szervezete, az Erdélyi Szövetség, a KLTE Neveléstudományi Tanszék, a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola. A rangos előadásokat és referátumokat kötetben adják közre a rendezők, amit ezúton is az olvasók szíves figyelmébe ajánlunk.

Nanszákné dr. Cserfalvi Ilona

Emlékeztető a Gyógypedagógiai Albizottság és az MKM által a tantervi irányelvek kidolgozására felkért munkabizottság 1996. március 25-én tartott együttes üléséről.

Gordosné Szabó Anna bevezetőjében utalt az Albizottság vállalt feladataira és emlékeztetett arra, hogy a gyógypedagógia az elmúlt évtizedekben többször került olyan felelősségteljes helyzetbe, amikor a kompetencia körébe tartozó populáció sorsát hosszú távon meghatározó lépéseket kellett előkészítenie. Bejelentette, hogy az Albizottság elnöksége az 1996. évben a „Tradíciók és megújulás a gyógypedagógiában” témakör megvitatására tervezi több alkalommal összehívni a bizottság tagjait. A jelen első ülésen „A Nemzeti Alaptanterv és a fogyatékos gyermekek iskolai fejlesztésének tartalmi szabályozása”¹ című tanulmány kerül megvitatásra, amelyet *Illyés Sándor*, az MKM munkabizottság elnöke készített és terjesztett elő. Az ülés vezetésére *Mesterházi Zsuzsát* kérte fel.

A vitaanyag, valamint a jelenlévők észrevételei alapján körvonalazódtak azok a problémák, amelyek a Nemzeti Alaptanterv gyógypedagógiai adaptálásában nehézséget jelentenek. A következőkben témánként kerülnek összegzésre azok a kérdések, amelyek eldöntése, illetve a rájuk adott válaszok határozzák majd meg az Irányelveket készítő bizottság további munkáját.

1) A populáció behatárolása jelenti az Irányelveket készítő bizottságnak az egyik legnehezebb feladatot. Szorító ellentmondás feszül a szakemberek véleménye szerint gyógypedagógiai nevelésre szorulóknak pénzügyi szükséglete, valamint a kormányzat által a kötelező alapfokú oktatásra biztosítható költségvetési keret között. Megoldandó feladat meghatározni az érintett populációt, az egyes csoportok életkori sávokhoz kötött pedagógiai szakaszainak behatárolását úgy, hogy azáltal valamennyi sérült gyermeknek egyenlő esélye legyen arra, hogy alapfokú iskoláztatása során képességei önmagához képest optimálisan fejlődhessenek. A „szűkítés” egyik alternatívája, hogy a klasszikus gyógypedagógiai differenciáldiagnosztikai tényező, a biológiai kórokra visszavezethető sérülés legyen csoportalkotó tényező. A gyógypedagógusok ezt a megoldást

¹ A tanulmány a Gyógypedagógiai Szemle 1996/2. számában jelenik meg.

Információk

nem támogatják. Alapvető problémát jelent a „más fogyatékoság” kategória behatárolása. Eldöntendő kérdésként merült fel továbbá, hogy az Irányelvek csak a gyógypedagógiai intézményekben tanulóakra, vagy minden olyan sérült egyénre szabottan tolmácsolja az Alaptantervet, akik különböző szervezeti felépítettségű többségi (alapítványi, egyházi, magán stb.) iskolába járnak.

2) Nehézséget jelent továbbá annak eldöntése, hogy az Irányelvek milyen terminológiát használjon a gyógypedagógiai nevelési szükségletű populáció csoportjainak megnevezésénél. A jogi szabályozás nyelve eltér a gyógypedagógiai szakmák által használt, a nemzetközi trendeknek megfelelő kifejezés-rendszerrel. Nehezítő körülmény továbbá, hogy a gyógypedagógia egyes szakterületei terminológia-változásának szintje nem azonos. Javaslatként felmerült, hogy a közoktatási törvénymódosítás terminológiája kerüljön alkalmazásra az Irányelvekben.

3) A terminológiai dilemmák kibővülnek további megfogalmazásbeli, szakmai nyelvi problémákkal annak megfelelően, hogy az Irányelv kinek készül. Meg kell találni a megfelelő nyelvi formát, amely a többségi iskolákban tanító kollégát is segíti abban az esetben, ha csoportjában sérült gyermek(ek) nevelését-oktatását is felvállalja.

4) Alapvető problémaként merült fel az Irányelvek műfajának, terjedelmének és ezzel kapcsolatosan szerkezetének kérdése. Egyik megoldásként a sérülésspecifikus kiegészítések külön-külön nyomtatási egységben való megjelenítése merülhet fel, illetve az egy közös kötetben foglalt gyógypedagógiai irányelvek.

5) A tartalmi kérdések közül a képességek meghatározása, az iskola nevelés-oktatást előkészítő gyógypedagógiai fejlesztés helye, az iskolák közötti átjárhatóság és a továbbtanulás biztosítása, valamint a túlkorosság kérdése kerültek megbeszélésre. Döntésre várnak a következő kérdések:

- Hogyan kerüljenek meghatározásra a „fejlesztési követelmények” – a csoport szintjén és az egyén szintjén?
- Amennyiben a sérülés képességstruktúra – eltérést is jelent az ép fejlődésűekhez viszonyítva, hol és hogyan jelenjen ez meg a tantervben? (Egyes javaslatok szerint az „egymásba csúszó létrafokok” modell felelne meg leginkább az egyéni képesség- és követelményszint behatárolásának).
- Hol kell szerepeltetni az iskola-előkészítő szakasz tananyagát, amely a gyógypedagógiában az iskolai előrehaladás szükséges feltétele?
- Hogyan biztosítható az egyes iskolák közötti átjárhatóság?

Az ülés végén:

1) *Illyés Sándor*, az MKM Bizottság elnöke annak az óhajának adott hangot, hogy jó lenne, ha az MTA Albizottság tagjaitól is kapna írásban javaslatokat a gyógypedagógiai nevelési szükségletű gyermekek iskolai fejlesztésének tartalmi szabályozására vonatkozóan.

2) *Gordosné Szabó Anna*, az MTA Albizottság elnöke bejelentette, hogy következő ülésükön „A gyógypedagógia kompetencia körébe tartozó népesség megnevezése és értelmezése” című témát tervezi napirendre tűzni.

Csocsánné Horváth Emmy